

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 95 39
Fax 023 - 531 17 00
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

Afd.	Mid
Gezien:	
S	B
Kopie: RIFFLER	

Aan de Gemeente Haarlemmerliede en
Spaarnwoude
T.a.v. de heer N. Voogd, griffier
Postbus 83
1160 AB ZWANENBURG

Haarlem, 23 juni 2017

Reg.nr. : 1007144/215/382/1977
Betreft : Accountantsrapport 2016 gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude

Geachte heer Voogd,

In het kader van de algemene controleopdracht hebben wij de financiële administratie en de programmarekening 2016 van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude gecontroleerd. Wij hebben bij de jaarrekening 2016 van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude controleverklaring met beperking inzake rechtmatigheid verstrekt.

In aansluiting op onze werkzaamheden in het kader van de controle van de jaarrekening 2016 van uw gemeente, presenteren wij u hierbij de resultaten van onze controle. De hierin opgenomen bevindingen en aanbevelingen hebben wij reeds ambtelijk en met uw Auditcommissie op hoofdlijnen in concept besproken.

Wij spreken onze waardering uit voor de tijdige oplevering van de jaarrekening en onderliggende stukken. Hierdoor is onze controle in algemene zin efficiënt verlopen. Daarnaast hebben wij op een prettige wijze met uw organisatie samengewerkt. Dank daarvoor.

Wij zijn gaarne bereid tot het verstrekken van nadere toelichtingen.

Hoogachtend,
Ipa-Acon Assurance B.V.

mr. drs. J.C. Olij RA

Bijlage: accountantsrapport 2016

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 95 39
Fax 023 - 531 17 00
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

ACCOUNTANTSRAPPORT 2016

**GEMEENTE HAARLEMMERLIEDE
EN SPAARNWOUDE**

INHOUDSOPGAVE

PAGINA

1	ALGEMEEN	1
1.1	Inleiding.....	1
1.2	Bestuurlijke samenvatting bevindingen en aanbevelingen.....	2
2	CONTROLEPLAN, RISICOANALYSE EN TOLERANTIES	3
2.1	Controleplan en -protocol.....	3
2.2	Risicoanalyse.....	3
2.3	Controletoleranties.....	3
3	UITVOERING VERBIJZONDERDE INTERNE CONTROLES EN INTERIMCONTROLE ...	4
3.1	Interne beheersing van voldoende niveau.....	4
3.2	Intern controleplan (VIC).....	4
3.3	Bevindingen VIC en aanbevelingen.....	4
3.4	Samenvatting bevindingen interne controles.....	4
3.5	GBKZ en de jaarverantwoording	5
4	SOCIAAL DOMEIN	6
4.1	Inleiding.....	6
4.2	Conclusies interim controle en stand van zaken jaarrekening	6
4.3	Resterende fouten en onzekerheden	6
4.4	Samenvatting fouten en onzekerheden en analyse	7
5	UITVOERING EINDEJAARSCONTROLE.....	8
5.1	Algemeen.....	8
5.2	Planning en afronding jaarrekeningcontrole	8
5.3	Begrotingsrechtmatigheid	8
5.4	Administratievoering en overige administratieve aangelegenheden	8
5.5	Opmerkingen jaarverslaggeving	9
5.5.1	<i>BBV en wijzigingen</i>	9
5.5.2	<i>Jaarstukken en informatiewaarde</i>	9
5.5.3	<i>Programmarekening van baten en lasten</i>	9
5.5.4	<i>Balans en financiële positie</i>	10
6	SINGLE INFORMATION EN SINGLE AUDIT (SISA).....	11
6.1	Algemeen.....	11
6.2	Rapport van bevindingen.....	11
7	OVERIGE BEVINDINGEN.....	12
7.1	Uitgebreidere controleverklaring.....	12
7.2	Wnt en publicatie	12
7.3	Fraude.....	12
8	CONCLUSIES.....	13
8.1	Geconstateerde fouten en onzekerheden	13
8.2	Controleverklaring.....	13

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 9539
Fax 023 - 531 1700
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

Aan de Gemeenteraad van de gemeente
Haarlemmerliede en Spaarnwoude
T.a.v. de heer N. Voogd, griffier
Postbus 83
1160 AB ZWANENBURG

Haarlem, 23 juni 2017

Reg.nr. : 1007144/215/382/1977
Betreft : accountantsrapport 2016

Geachte leden van de Raad,

Wij hebben de jaarrekening 2016 van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude gecontroleerd. In dit accountantsrapport geven wij onze belangrijkste controlebevindingen weer. Bij de jaarrekening 2016 hebben wij een controleverklaring verstrekt met een goedkeurend oordeel voor de getrouwheid. Voor de rechtmatigheid is een oordeel met beperking afgegeven. Wij hebben de originele controleverklaring reeds separaat aan uw gemeente toegezonden.

De programmarekening 2016 van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude sluit met een gerealiseerd saldo van baten en lasten van totaal € 1.931.945,- (negatief). Het gerealiseerd resultaat, na toevoeging en onttrekking aan reserves, bedraagt € 61.605,- positief. Het saldo van het totale eigen vermogen bedraagt ultimo december 2016 € 8.281.668,-.

Naar aanleiding van onze controle van de financiële administratie en de jaarrekening willen wij het volgende onder uw aandacht brengen.

1 ALGEMEEN

1.1 Inleiding

Bij overeenkomst van 2 november 2016 heeft u ons opdracht gegeven de controle van de jaarrekening van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude uit te voeren. Onze controleaanpak bestaat in hoofdlijnen uit drie 'fasen', namelijk de planning en risicoanalyse, de interim-controle en de jaarrekeningcontrole. Het (intern) controleplan komt aan bod in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 gaan wij kort in op de uitvoering van de verbijzonderde interne controle (VIC) en presenteren wij de belangrijkste bevindingen uit de interim-controle. De bevindingen van de eindejaarscontrole zijn opgenomen in hoofdstuk 4. In het hoofdstuk 5 stellen wij de bevindingen in het kader van de SiSa aan de orde. Na de actualiteiten m.b.t. wet- en regelgeving sluiten wij het rapport af met de conclusies.

1.2 Bestuurlijke samenvatting bevindingen en aanbevelingen

In deze paragraaf geven wij onze belangrijkste conclusies naar aanleiding van de door ons uitgevoerde controle van de jaarrekening 2016 weer.

In onderstaande tabel hebben wij de in deze rapportage opgenomen aanbevelingen, bevindingen als volgt samengevat:

Hfd	Onderwerp	Oordeel	Aanbeveling / toelichting
8	Getrouwheid	Goedkeurend	Zie ook controleverklaring.
8	Rechtmatigheid	Beperking	Zie ook controleverklaring.
6	SiSa-verantwoording	Geen overschrijding	Gegevens zijn deugdelijk tot stand gekomen.
5	Naleving BBV	Nageleefd	Zie ook controleverklaring.
5	Informatiewaarde jaarrekening	Voldoende	Ruime aandacht voor alle relevante onderdelen.
3	Verbijzonderde interne controles	Voldoende	Pragmatisch van aanpak. Controleplan is niet geactualiseerd.
3	Opvolging aanbevelingen managementletter	Voldoende	Wordt voldoende gevolg aangegeven.
5	Begrotingsrechtmatigheid	Geen overschrijding toleranties	Geen (verwijtbare) programmaoverschrijding van de lasten, geen begrotings-onrechtmatigheid.
4	Sociaal Domein	Aandachtspunt	De taken zijn op basis van de gemeenschappelijke regeling Samenwerking Sociale zaken 2009 uitbesteed aan de IASZ (gemeente Heemstede). Gemeente heeft beperkt grip/invloed op dit proces.

2 CONTROLEPLAN, RISICOANALYSE EN TOLERANTIES

2.1 Controleplan en -protocol

Onze controle is onderverdeeld in twee perioden, de interim-controle en de eindejaarscontrole. Tijdens de interim-controle richten wij ons op de opzet, het bestaan en de werking van de financiële processen alsmede op de kwaliteit van de uitvoering van interne controlemaatregelen en controleprogramma's, dit zowel ten aanzien van getrouwheids- als rechtmatigheidsaspecten. Tijdens de eindejaarscontrole richten wij onze controle met name op de jaarrekeningposten en de SiSa bijlage en voeren wij aansluitcontroles, cijferbeoordelingen, verbandscontroles en daar waar noodzakelijk aanvullende gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit.

De reikwijdte van de opdracht tot controle van de jaarrekening 2016 is vastgelegd in het (meerjarige 2015-2018) controleprotocol van 17 februari 2015. Daarnaast maken wij bij de planning van onze controle gebruik van het normenkader, dat door uw raad is vastgesteld.

2.2 Risicoanalyse

Bij aanvang van de controle hebben wij een risico-inventarisatie uitgevoerd, waarbij de belangrijkste risico's waarmee de gemeente te maken heeft, zijn geïdentificeerd. Deze risicoanalyse is een belangrijk onderdeel van de accountantscontrole en maakt derhalve deel uit van ons pre-audit gesprek. De risicoanalyse richt zich op zowel de externe risico's als de risico's in de bedrijfsvoering. Bij de inventarisatie is onze insteek primair gericht op de risico's in de processen die leiden tot mutaties in de balans en de programmarekening van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Bij onze controle hebben wij een aantal specifieke risico's benoemd:

- Het sociaal domein (de IASZ);
- De verbijzonderde interne controles (de accountant steunt mede op de IC)
- De Sisa en de Wnt (complexe regelgeving mede vanwege vele wijzingen).

Deze risico's zijn ondervangen in onze controleaanpak.

2.3 Controletoleranties

Op grond van het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren. U heeft ons opgedragen om bij onze oordeelsvorming uit te gaan van de hierna vermelde goedkeuringstolerantie:

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelont-houding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (in % lasten)	≤ 1%	> 1% < 3%	–	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (in % lasten)	≤ 3%	> 3% < 10%	≥ 10%	–

Op basis van de jaarrekening 2016 van uw gemeente betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van circa € 140.000,- en een totaal van onzekerheden van circa € 420.000,- de goedkeurende strekking van de controleverklaring niet zullen aantasten.

3 UITVOERING VERBIJZONDERDE INTERNE CONTROLES EN INTERIMCONTROLE

3.1 Interne beheersing van voldoende niveau

Bij de controle beoordelen wij de interne maatregelen van interne beheersing die relevant zijn om te komen tot een getrouwe jaarrekening. Op basis van onze controle zijn wij van oordeel dat in algemene zin de administratieve organisatie en interne beheersing op toereikende wijze is opgezet en dat hiermee de basis aanwezig is voor een adequate informatievoorziening. Wij hebben tijdens onze controle in 2016 geen fundamentele tekortkomingen geconstateerd die een belangrijk effect hebben op de jaarrekening 2016.

3.2 Intern controleplan (VIC)

Uw gemeente beschikt niet over een (geactualiseerd) intern controleplan. Normaliter adviseren wij bij vergelijkbare gemeenten een roulerend intern controleplan voor meerdere jaren, in ieder geval door het managementteam, vast te laten stellen als kader voor de opzet en uitvoering van de verbijzonderde interne controle. In verband met de ambtelijke fusie per 1 januari 2018 achten wij dit voor uw gemeente nu niet meer zinvol. Wij merken volledigheidshalve op dat de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude de verbijzonderde interne controles wel jaarlijks uitvoert.

3.3 Bevindingen VIC en aanbevelingen

Conform onze contractafspraken steunen wij in het kader van de jaarrekeningcontrole 2016 mede op de uitgevoerde verbijzonderde interne (rechtmatigheids-)controles. Op basis van de uitkomsten van de VIC en onze eigen werkzaamheden beschouwen wij de processen als toereikend. In de basis zijn voldoende interne beheersmaatregelen getroffen ter voorkoming van fouten of onjuistheden. De geconstateerde bijzonderheden of afwijkingen betreffen geen materiele afwijkingen of zijn het gevolg van doorbreking van de interne beheersmaatregelen.

Wij hebben geadviseerd om de bevindingen van de VIC per proces tussentijds al af te stemmen met het management. Hierdoor wordt het mogelijk dat bevindingen waar nodig (meer) direct leiden tot actie.

Geen VIC op het sociaal domein

Nadrukkelijk merken wij op dat er geen verbijzonderde interne controles zijn uitgevoerd met betrekking tot het sociaal domein (dwz. de jeugdzorg, Wmo en de BUIG). Deze wettelijke taken heeft uw gemeente ondergebracht bij de Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken (IASZ) als onderdeel van de gemeente Heemstede. Als basis geldt de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Sociale Zaken. Een en ander geldt overigens ook voor de gemeentelijke belastingen. Deze werkzaamheden zijn overgedragen aan de GBKZ.

3.4 Samenvatting bevindingen interne controles

Conform onze opdrachtbevestiging hebben wij de controlebevindingen na afronding van onze interim-controle gerapporteerd aan het college.

Onze belangrijkste bevindingen hebben wij, samen met de voortgang/opvolging ervan, in de onderstaande tabel op hoofdlijnen weergegeven.

Nr.	Bevindingen	Advies juni 2017
1.	De interne beheersing rondom het budgetbeheer en de afwikkelingen van de budgetten en contracten van de jeugdzorg blijft lastig; de gemeente heeft op dit proces beperkte invloed, mede vanwege doorverwijzingen, en heeft om deze reden minder grip op de ontwikkelingen c.q. uitputting van de budgetten.	Dit onderdeel heeft aandacht nodig, zowel voor het begrotings- als het jaarrekeningproces. Echter, uw gemeente is sterk afhankelijk van de informatie die zij ontvangt van de IASZ.
2.	Geen zichtbare functiescheiding bij opstellen en goedkeuren memoriaalboekingen.	Wij hebben geadviseerd om de IC functionaris qua omvang de grootste memoriaalposten eindejaars te laten beoordelen op juistheid/rechtmaticheid. Dit is uitgevoerd.
3.	IT maatregelen (via gemeente Bloemendaal) kunnen worden aangescherpt.	Deze bevindingen dateren nog uit het najaar 2014. De IT heeft de gemeente sinds 2009 uitbesteed aan de gemeente Bloemendaal. Zij zijn conform de DVO verantwoordelijk voor een adequaat beheer (dwz. continuïteit, beveiliging en wijzigingsbeheer). Onze lijst met IT vragen is toegezonden maar een terugkoppeling heeft (nog) niet plaatsgevonden.
4.	Geen functiescheiding bij accorderen inkoopfacturen voor prestatie geleverd en het budget.	Dit is inherent aan de omvang van uw organisatie. Wordt in voldoende mate onderzocht door de uitgevoerde VIC en onze deelwaarnemingen.
5.	Met ingang van 1 januari 2017 is de nieuwe applicatie <i>DDIFactuur online</i> operationeel (dwz. digitale factuurverwerking). Wij hebben geconstateerd dat deze module wordt gekoppeld aan het financieel pakket Profin, waarmee het mogelijk wordt inkoopfacturen digitaal te verwerken.	Wij hebben geadviseerd er voor te zorgen dat de functiescheidingen en audit-trails beschikbaar zijn, zodat interne en externe controles (digitaal) in 2017 achteraf mogelijk zijn. Wij zullen bij de interim controle het proces beoordelen.
6.	Actualiseren van diverse verordeningen en nota's (bijv. financiële verordening, nota grondbeleid, treasurystatuut).	Gezien de fusie hebben wij geadviseerd tot verlenging van de looptijd als passende maatregel (raadsvoorstel).

3.5 GBKZ en de jaarverantwoording

Een materieel deel van de opbrengsten van de gemeente zijn de belastingen. De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude heeft de gehele belastingadministratie overgedragen aan de Gemeenschappelijke Regeling Gemeentebelastingen Kennemerland Zuid (GBKZ). In het kader van de jaarrekening 2016 heeft de GBKZ een financiële verantwoording per deelnemende gemeente opgesteld. Deze jaarverantwoording is gecontroleerd door de accountant van de GBKZ. Bij de jaarverantwoording is een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Tevens is conform het Controleprotocol een aanvullend controlememorandum toegezonden waarin de aanpak, en de controlebevindingen nader zijn toegelicht. Op basis van onze afspraken en toegezonden (aanvullende) documenten en bescheiden steunen wij op de door deze accountant verrichte werkzaamheden.

4 SOCIAAL DOMEIN

4.1 Inleiding

Per 1 januari 2015 zijn de taken van de gemeente binnen het sociaal domein (decentralisatie AWBZ-begeleiding, Jeugdzorg en Participatiewet) uitgebreid. Uw gemeente werd verantwoordelijk voor vrijwel de gehele maatschappelijke ondersteuning, en dat raakt alle leefgebieden van de inwoners: zorg, welzijn, schuldhulpverlening, werk, onderwijs, opvoedingsondersteuning en inkomensondersteuning. De taakoverdracht vanuit het rijk vond plaats met een gelijktijdige vermindering van de beschikbare budgetten. En dat zonder vermindering van het aantal klanten, althans in eerste aanleg, voor de verschillende taken op het sociaal domein.

De invoering in 2015 verliep traag en met grote horten en stoten. Debet daaraan waren mede, voor een groot deel, de invoeringsproblemen die zorgverleners en andere ketenpartners hadden. Vanwege de specifieke aspecten en de aanloopproblemen die de gemeente, weliswaar steeds minder, maar nog steeds ondervindt, gaan wij in deze paragraaf apart in op het sociaal domein.

4.2 Conclusies interim controle en stand van zaken jaarrekening

In de managementletter hebben wij uw college geïnformeerd over de praktische problemen die de invoering van het sociaal domein in 2016 nog met zich bracht. Deze problemen deden zich ook nog de afgelopen maanden voor. Door de wijze van organiseren van de zorgverlening, zeker voor de Pgb's, blijft uw gemeente resp. de IASZ sterk afhankelijk van (betrouwbare) informatie van en gegevensuitwisseling met derden en de rechtmatige uitvoering van gemeentelijk beleid (het feitelijk leveren van zorg) door derden.

Tenslotte, de SVB heeft inmiddels een afkeurende controleverklaring verstrekt bij de verantwoording van de Pgb's. Al met al nog een aantal onzekerheden waarbij wij hebben aangegeven rekening te moeten houden. En die meewegen bij onze oordeelsvorming (over met name de rechtmatigheid) bij de jaarrekening 2016 van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude.

4.3 Resterende fouten en onzekerheden

Uw gemeente heeft de definitieve jaarrekening 2016 van de Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken ontvangen. Dit jaar resteren er bij het afsluiten van de rekening materiële onzekerheden in het sociaal domein.

Voor de zorg bij de Wmo en de Jeugdzorg (inclusief de Pgb's) die de gemeente resp. de IASZ toekent is ze voor de juiste levering van de zorg door de zorgleverancier aan de inwoner van Haarlemmerliede en Spaarnwoude grotendeels afhankelijk van derden. Daarvoor heeft u in het samenwerkingsverband contractueel met de zorgverlener afgesproken dat hij, met een accountantsrapportage bij de productieverantwoording, zal onderbouwen dat de zorg geleverd is.

Uit de controleverklaring van de accountant van de IASZ blijkt dat er resterende onzekerheden zijn met betrekking tot de geleverde zorg ten aanzien van de wmo en jeugdzorg (inclusief Pgb's). Wij hebben de onzekerheden meegewogen in onze controleverklaring 2016 bij de jaarrekening van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Omdat de onzekerheden voor de rechtmatigheid de goedkeuringstolerantie overstijgt, betekent dit een oordeel met beperking.

In onze controleverklaring hebben wij dit als volgt verwoord:

'In de jaarrekening zijn lasten verantwoord van € 70.000,- die samenhangen met de door de gemeente verstrekte persoonsgebonden budgetten (Pgb's) in het kader van de Jeugdwet en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. De betalingen die samenhangen met deze persoonsgebonden budgetten vinden plaats via de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude resp. de gemeente Heemstede (IASZ) heeft zelf geen (aanvullende) effectieve beheersmaatregelen ingericht ter vaststelling van de daadwerkelijke levering van de zorg. Wij hebben geen voldoende en geschikte controle-informatie kunnen verkrijgen om vast te stellen dat de betalingen door de Sociale Verzekeringsbank in overeenstemming met de beschikkingen hebben plaatsgevonden en de zorg daadwerkelijk is geleverd. Ook is niet op andere wijze de juistheid en rechtmatige totstandkoming van deze lasten geverifieerd.

In de jaarrekening zijn lasten verantwoord van € 1.172.820,- die samenhangen met namens de gemeente Haarlemmerliede & Spaarnwoude ingekochte zorg bij zorgaanbieders in het kader van de Jeugdzorg en Wet Maatschappelijke Ondersteuning. De gemeente is voor het vaststellen van de volledigheid van de geleverde zorg en de daadwerkelijke levering afhankelijk van de controle-informatie van zorgaanbieders. De gemeente heeft niet van alle zorgaanbieders voldoende controle-informatie ontvangen. De gemeente Heemstede (IASZ) en/of de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude heeft zelf geen (aanvullende) effectieve beheersmaatregelen ingericht ter vaststelling van volledigheid van de geleverde zorg en de daadwerkelijke levering van de zorg. Op basis hiervan hebben wij voor een bedrag ad € 554.232,- geen voldoende en geschikte controle-informatie kunnen verkrijgen om de juistheid en rechtmatige totstandkoming van deze lasten vast te stellen. Wij hebben niet op andere wijze de juistheid en rechtmatige totstandkoming van deze lasten kunnen verifiëren'.

4.4 Samenvatting fouten en onzekerheden en analyse

Een puntsgewijze samenvatting van de fouten en onzekerheden:

➤ Fouten tegen de getrouwheid (de cijfers)	€	0
➤ Fouten ten aanzien van de rechtmatigheid	€	0
➤ Onzekerheid ten aanzien van de getrouwheid		
- onzekerheid over de besteding via zorgaanbieders	€	0
- onzekerheid over de besteding van PGB's		
100% van € 70.000,- =	€	70.000
➤ Onzekerheid over de rechtmatigheid		
- onzekerheid over rechtmatige besteding via zorgaanbieders	€	554.232
- onzekerheid over de rechtmatige besteding van PGB's		
100% van € 70.000,- =	€	70.000

De grenzen voor onze oordeelsvorming (zie par. 2.3) zijn voor fouten € 140.000,- (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 420.000,- (3% van de lasten). Gemeten aan deze met u afgesproken normen voor onze controle, komen zowel de fouten als de onzekerheden, voor de getrouwheid niet uit boven de afgesproken toleranties. Ten aanzien van de rechtmatigheid wordt de grens van 3% overschreden. Dit leidt tot een oordeel met beperking in de controleverklaring.

5 UITVOERING EINDEJAARSCONTROLE

5.1 Algemeen

Medio april 2017 zijn wij gestart met de controle van de jaarrekening. De kwaliteit van de ter controle aangeboden concept jaarrekening 2016 was ruim voldoende om onze controle te starten. De dossiervorming van de jaarrekeningposten, inclusief specificaties inzake de SiSa-regelingen, was toereikend. Wij hebben tevens de volledige medewerking ontvangen van uw medewerkers bij het uitvoeren van de controle.

5.2 Planning en afronding jaarrekeningcontrole

Onder invloed van de ontwikkelingen in het 'sociaal domein' is de jaarrekeningplanning 2016 toch enigszins onder druk gekomen. Alhoewel de jaarrekeningcontrole sec tijdig en ook conform uw planning is afgerond, konden wij pas begin juni 2017 de jaarrekeningcontrole afwikkelen.

De accountant van de IASZ heeft namelijk op 2 juni jl. de controleverklaringen bij de SiSa-verantwoording en het Sociaal domein afgegeven. Op basis van de controle en de bevindingen daarbij van de accountant van de IASZ heeft medio mei 2017 nog een laatste aanpassing plaatsgevonden op de lasten van het sociaal domein in de jaarrekening van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude (gecorrigeerd bedrag van € 112.762,-).

5.3 Begrotingsrechtmatigheid

Voor de rechtmatigheidscontrole gaan wij onder meer na of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de raad geautoriseerde programmabegroting. Daarbij gebruiken wij zowel de budgetspelregels die u met het college heeft afgesproken, als ook de rechtmatigheidscriteria die de commissie BBV heeft vastgelegd.

Uit het jaarverslag 2016 blijkt dat er bij twee programma's op de lasten een overschrijding heeft plaatsgevonden. Omdat de overschrijdingen uitgaan boven de door u gestelde rapporteringsgrens van € 57.000,- presenteren wij ze hieronder.

Omschrijving programma	Saldo overschrijding
7. Volksgezondheid en Milieu	€ 101.000,-
Algemene dekkingsmiddelen	€ 471.000,-

Nadere analyse van de overschrijdingen:

- de overschrijding op programma Volksgezondheid en Milieu wordt veroorzaakt door de eenmalige storting in de voorziening.
- de overschrijding op Algemene dekkingsmiddelen wordt voor een groot deel veroorzaakt door de post dubieuze debiteuren belastingen.

Het college heeft uw raad hierover reeds geïnformeerd en verwacht de genoemde overschrijding te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2016. Wij zijn bij onze oordeelsvorming vooruitlopend hiervan uitgegaan.

5.4 Administratievoering en overige administratieve aangelegenheden

Vast onderdeel van de accountantscontrole is de beoordeling van de kwaliteit van de financiële administratie alsmede de overige administratieve vastleggingen. Wij hebben bij de jaarrekeningcontrole 2016 de stand van zaken ten aanzien van tussenrekeningen en overlopende activa en

passiva (transitoria), alsmede de mutaties in kredieten, reserves, voorzieningen en memoriaalboekingen beoordeeld.

Wij hebben geconstateerd dat er geen materiële achterstanden zijn in de financiële administratie. Balansposten, inclusief memoriaalboekingen, zijn in het algemeen onderbouwd met onderliggende specificaties, dan wel tijdens de controlewerkzaamheden alsnog aangeleverd.

5.5 Opmerkingen jaarverslaggeving

5.5.1 BBV en wijzigingen

De jaarstukken (jaarrekening en het jaarverslag) dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Het BBV is in beweging. Na enkele beperkte wijzigingen in voorgaande jaren wordt het verslaggevingsstelsel momenteel bijna integraal vernieuwd. Daarnaast ondergaat de verslaggeving aanpassingen onder invloed van de ingevoerde Vpb-plicht (zie 8.1). En niet alleen de regelgeving verandert; mede onder invloed daarvan stelt de commissie BBV notities op over verschillende onderwerpen. De wijzigingen zijn gericht op het vereenvoudigen van de beoordeling van de financiële gezondheid en de beleidsmatige prestaties van gemeenten met behulp van de begroting en rekening. Wij hebben vastgesteld dat de wijzigingen BBV in de jaarrekening 2016, voor zover voor 2016 nodig, juist zijn doorgevoerd.

5.5.2 Jaarstukken en informatiewaarde

De jaarstukken (jaarrekening en het jaarverslag) dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Het BBV geeft voor de opzet en de inrichting begroting en de jaarstukken van gemeenten de wettelijke kaders aan. Bij onze controle toetsen wij of de jaarrekening (het financiële verantwoordingsdocument) voldoet aan de formele aspecten van het BBV.

Wij zijn mening dat de jaarrekening en het jaarverslag voldoende inzicht geven in het over 2016 gerealiseerde resultaat en de financiële positie per 31 december 2016. Tevens wordt voldoende inzicht gegeven in de over- en onderschrijdingen die ten opzichte van de door de raad goedgekeurde programmabegroting hebben plaatsgevonden. In de toelichting op de jaarstukken is het resultaat nader geanalyseerd, waarbij per programma en programmaonderdeel wordt aangegeven wat de verschillen zijn met de geraamde baten en lasten.

Conform de verslaggevingsvoorschriften zijn wij nagegaan of het jaarverslag tenminste de (minimale) wettelijk voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van het jaarverslag geen tegenstrijdigheden bevat met de jaarrekening. Op basis van ons onderzoek hebben wij vastgesteld dat het jaarverslag niet in strijd is met de jaarrekening.

5.5.3 Programmarekening van baten en lasten

Het positieve resultaat over 2016 bedraagt, na het verwerken van de mutaties in de reserves, € 61.605,- terwijl het begroot resultaat € 16.000,- positief bedroeg. Dit resultaat laat zich als volgt nader verklaren:

(in € 1.000,-)	begroting na wijziging	realisatie	afwijking
Gerealiseerd saldo baten en lasten	- 2.595	- 1.932	663
Toevoeging en onttrekking aan reserves	2.611	1.994	- 618
Gerealiseerd resultaat	16	62	45

In het jaarverslag wordt per programma een uitvoerige toelichting gegeven op de verschillen per product. Daarnaast wordt in par. 1.2 van de jaarrekening de belangrijkste oorzaken van het resultaatverschil gepresenteerd en worden in paragraaf 2.3 de verschillen op de incidentele baten en lasten weergegeven.

5.5.4 Balans en financiële positie

Het eigen vermogen van de gemeente bedraagt ultimo 2016, inclusief het resultaat na bestemming, in totaal € 8,3 miljoen. Hiervan heeft € 4,4 miljoen betrekking op de bestemmingsreserves. In de onderstaande tabel is de financiële positie gespecificeerd.

(in € 1.000)	eind 2015	eind 2016	toe-/afname
Algemene reserve	4.365	3.822	-543
Bestemmingsreserve	5.574	4.398	- 1.176
Saldo rekening	<u>274</u>	<u>62</u>	<u>-212</u>
Totaal eigen vermogen	10.213	8.282	-1.931

Voorzieningen

Blijkens de jaarrekening 2016 bedraagt de stand van de voorzieningen per einde 2016 € 3,5 miljoen (begin 2016 was dit € 3,4 miljoen). Uitgaven ten laste van voorzieningen worden, conform het BBV, rechtstreeks via de balans geboekt. De door de raad geaccordeerde dotaties aan deze voorzieningen lopen via de rekening van baten en lasten. In 2016 is er geen nieuwe voorziening gevormd.

6 SINGLE INFORMATION EN SINGLE AUDIT (SISA)

6.1 Algemeen

De verantwoording van ontvangen specifieke uitkeringen is als bijlage opgenomen in de jaarrekening. Hiervoor is een specifiek verantwoordingsmodel voorgeschreven. De bijlage is door ons conform de gegeven aanwijzingen van het Rijk gecontroleerd. Voor de hierbij eventueel geconstateerde bevindingen gelden op grond van artikel 5, lid 4 van het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) zwaardere rapporteringstoleranties dan de tolerantie, welke wij met uw raad zijn overeengekomen voor de controle van de jaarrekening. Wij hebben geconstateerd dat er voor de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude ten aanzien van 5 regelingen bij de jaarrekening 2016 een verantwoording met betrekking tot de voor een rijksbijdrage in aanmerking gebrachte bestedingen moet worden afgelegd.

6.2 Rapport van bevindingen

Wij hebben geen fouten of onzekerheden geconstateerd die de rapporteringstoleranties overschrijden. Ook zijn wij van mening dat de in de SiSa bijlage opgenomen gegevens deugdelijk tot stand zijn gekomen. De door het CBS voorgeschreven model tabel van bevindingen hebben wij als bijlage bij dit rapport toegevoegd. Dit format dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

7 OVERIGE BEVINDINGEN

7.1 Uitgebreidere controleverklaring

In de jaarrekening treft u een uitgebreidere controleverklaring aan; opgesteld conform onze op dit aspect aangepaste beroepsregels.

Onze beroepsorganisatie, het NBA, heeft de laatste jaren gewerkt aan de wijze waarop accountants in de controleverklaring rapporteren over hun controle en het oordeel bij de jaarrekening. Daarbij kwamen vragen aan de orde welke zekerheid de gebruiker van een jaarrekening kan ontleenen aan de verklaring, hoe de accountant moet communiceren over zijn rol, zijn werk en oordeel. En dit alles met het doel dat de maatschappij moet kunnen vertrouwen op het werk van de accountant.

Uitkomst van dit proces was dat de accountant meer uitleg moeten gaan geven in hun controleverklaring over zijn werkzaamheden en zijn bevindingen. In elk geval moet de accountant meer inzicht bieden in zijn risico-afwegingen en moet hij de kernpunten van zijn controle in de verklaring gaan toelichten.

Accountants werkzaam in het publieke domein hebben afgesproken de nieuwe verklaring wel toe te passen, maar in een beperkte vorm. Reden voor deze beperkte toepassing is dat het accountantsrapport, deze rapportage dus, ook openbaar is en ook wordt aangeboden aan de raad. Wij trachten daarom zoveel als mogelijk overlap tussen beide documenten te voorkomen.

7.2 Wnt en publicatie

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (Wnt) publieke en semipublieke sector (nog recentelijk gewijzigd en aangescherpt) en de hierin opgenomen publicatieplicht in de jaarrekening is van toepassing op topfunctionarissen, maar ook op de leden van het hoogst uitvoerende orgaan en het toezichthoudende orgaan. Op basis van de wet- en regelgeving valt de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude onder deze wettelijke regeling en dienen de Wnt gegevens te worden gepubliceerd. Het ministerie van BZK heeft hiervoor een 'format' ontwikkeld. De Wnt-informatie is op een juiste wijze in de jaarrekening opgenomen. Op basis van het (nieuwe) controleprotocol Wnt dient de accountant verder in de controleverklaring bij de jaarrekening een oordeel op te nemen over de toepassing van de Wnt. Wij brengen tot uitdrukking dat de Wnt in 2016 juist is toegepast.

7.3 Fraude

De accountant is verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht, waarbij moet worden opgemerkt dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. Ingeval van ontdekte fraude is de accountant wettelijk verplicht om dit te melden aan het bestuur.

Wij hebben zowel binnen het controleteam ('pre-auditgesprek') als met uw management overleg gevoerd waarbij nadruk is gelegd op eventuele mogelijkheden van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken en op preventieve maatregelen hiertegen.

Van het college hebben wij bij de afronding van onze controle een bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd. Daarnaast hebben wij bij de interim-controle en eindejaarscontrole zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd op de werking van interne beheersingsmaatregelen en is gelet op significante en/of ongebruikelijke transacties in de financiële administratie (meer concreet memoriaalboekingen en schattingen). Wij hebben hierbij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

8 CONCLUSIES

8.1 Geconstateerde fouten en onzekerheden

De controle heeft primair tot doel een oordeel te geven over getrouwheid en rechtmatigheid. Uit onze werkzaamheden zijn geen andere controleverschillen gebleken dan hierna genoemd, die hebben geleid tot aanpassing van de jaarrekening en die afzonderlijk groter zijn dan de goedkeuringstoleranties zoals opgenomen in het vigerende controleprotocol. De door ons gesignaleerde opmerkingen zijn verder allemaal verwerkt en/of gecorrigeerd in de voorliggende jaarrekening.

De totale omvang van de onzekerheden in de rechtmatigheid – i.v.m. het sociaal domein (IASZ) – overstijgt de geldende tolerantiegrens. Deze constatering heeft gezien de omvang van de onzekerheden effect op ons oordeel over de rechtmatigheid in de controleverklaring.

8.2 Controleverklaring

Wij hebben het college van burgemeester en wethouders van uw gemeente gemachtigd onze controleverklaring bij de jaarrekening 2016 van uw gemeente op te nemen. Onze oordelen zoals opgenomen in deze controleverklaring zijn als volgt:

Oordeel	Strekking
De getrouwheid	Goedkeurend
De rechtmatigheid	Oordeel met beperking

Hierbij zijn wij ervan uitgegaan dat de raad de nu overgelegde jaarrekening ongewijzigd vaststelt. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Uit hoofde van onze controletaak hebben wij de financiële gegevens in de jaarrekening gecontroleerd. Naast de jaarrekening wordt er een jaarverslag, zijnde de verantwoording over de beleidsbegroting en financiële begroting, ter vaststelling aan uw raad aangeboden. De in het jaarverslag opgenomen kengetallen en toelichtingen daarop hebben wij niet gecontroleerd. Wij melden wel dat op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Wij hopen u met vorenstaande van dienst te zijn geweest en zijn graag tot een nadere toelichting bereid.

Hoogachtend,
Ipa-Acon Assurance B.V.

mr. drs. J.C. Olij RA

Bijlage: tabel met fouten en onzekerheden betreffende de SiSa-bijlage

Bijlage: tabel met fouten en onzekerheden betreffende de SiSa-bijlage

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

TABEL VAN FOUTEN EN ONZEKERHEDEN 2016

Berichtgeverinformatie

Type overheidslaag: gemeente
 Naam berichtgever: Haarlemmerliede en Spaarnwoude
 Berichtgevercode¹: 393
 Rapportage-periode: 2016
 Bestandsnaam: ssa_2016_06393_Tabel_fouten_en_onzekerheden.xls

Vindplaats

Deze tabel is in het rapport van bevindingen van de accountant te vinden op pagina: 14

Fouten en onzekerheden 2016

nr	Specifieke uitkering	fout of onzekerheid	financiële omvang (in €)	toelichting
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2017 (OAB)			geen opmerkingen
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai (inclusief bestrijding spoorweglawaaai)			geen opmerkingen
E27B	Brede doeluikering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden			geen opmerkingen
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet - gemeentedeel 2016			geen opmerkingen
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2016			geen opmerkingen